

PILOTS P90-LEIDRAAD VAN START

Naar een leidraad die aansluit op de werklust

De P90-norm beschermt beladers al decennialang tegen fysieke overbelasting. De norm is aan vervanging toe. De moderne afvalinzameling, met meer gescheiden stromen, vraagt om een nieuwe aanpak. De opvolger, de P90-leidraad, is momenteel in de maak. Februari 2017 starten vijf pilots bij afvalbedrijven. De verwachting is dat de nieuwe leidraad beter aansluit op de werkelijke werklust.

Nieuwe P90-leidraad moet beladers gezond aan het werk houden

Auteur: Inge Heuff

“De nieuwe P-90 leidraad moet leiden tot een evenwichtige arbeidsbelasting bij alle medewerkers die zich met het inzamelen van huishoudelijk afval bezighouden.”

”

JAN DE WAAL (FNV)

De P90-norm reguleert de fysieke belasting bij het inzamelen van huishoudelijk afval. De inmiddels verouderde norm werd in 1998 van kracht. “De P90-norm is een soort harnas met weinig ruimte voor maatwerk”, vindt *Wouter Koenderman*, directeur van de ACV Groep uit Ede en omgeving. “De norm is ooit opgesteld om werknemers fysiek gezond in het werkproces te houden. Dat is gelukt. In onze branche is het aantal arbeidsongeschikten beduidend verminderd.” De P90-norm verdeelt de beladers in drie leeftijdscategorieën, met voor elke groep een maximum aantal uren, tonnen en zakken of containers. De norm heeft veel beperkingen, stelt Koenderman, vooral waar het werknemers boven de 39 jaar betreft. “Werknemers zijn dan beperkt inzetbaar. Dat maakt de planning van de inzameling ingewikkeld. Bovendien is er veel veranderd in de manieren waarop we afval inzamelen. Er zijn meer soorten containers gekomen en veel van het afval wordt aan de bron gescheiden. Kortom, de P90-norm voldoet gewoon niet meer.”

Oudere beladers

Nu de AOW-leeftijd is verhoogd en werknemers minder snel uittreden, ontstaat een grotere groep oudere beladers. Door hun beperkte inzet per dag, kiezen sommige afvalinzamelaars voor jonge flexwerkers als beladers van huishoudelijk afval. “De oudere beladers worden steeds vaker bij de inzameling van grof huishoudelijk afval ingezet. Deze inzameling valt niet onder de huidige P90-norm”, weet *Jan de Waal*, bestuurslid van de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche en namens de vakbond FNV lid van de werkgroep die het onderzoek naar de invoering van de nieuwe leidraad begeleidt. Het streven is te komen tot een nieuwe P90-leidraad die de oude P90-norm kan vervangen. De Waal: “De nieuwe leidraad neemt meer

De afvalsector toetst de voorlopige P90-leidraad in de dagelijkse praktijk.

verschillende, fysiek zware inzamel-taken op. Hij moet zo leiden tot een evenwichtige arbeidsbelasting van alle beladers bij het inzamelen van huishoudelijk afval.”

Spieren en gewrichten

De huidige P90-norm richt zich alleen op de energetische belasting. Dat is de fysieke druk die het hart, de longen en het energiesysteem ervaren bij inspanning. Kort gezegd: of je moe wordt van je

werk. De mechanische belasting, die van spieren, pezen, botten en gewrichten, bleef tot dusverre buiten beeld. De nieuwe leidraad neemt de mechanische belasting wel mee. “Dan hebben we het over rugklachten en bijvoorbeeld een tennisarm, toch minstens zo belangrijk”, vertelt onderzoeker *Kees Peereboom* van ergonomisch onderzoeksbureau vhp human performance. Dit bureau kreeg van de Vereniging Afvalbedrijven en de

Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement NVRD namens de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche de opdracht om de fysieke belasting bij het inzamelen van huishoudelijk afval te onder-zoeken.

Overzichten planners

“Het onderzoek is *evidence based* opgezet, gebaseerd op wetenschap-pelijk verantwoorde metingen in de praktijk”, legt Peereboom uit. “We

Veel partijen betrokken bij nieuwe P90-leidraad

Werkgevers, vakbonden en brancheorganisaties volgen het onderzoek naar de nieuwe leidraad nauwgezet. De Inspectie SZW kijkt mee tijdens het ontwikkelproces. Er is cofinanciering vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van vijftig procent. Ook het O&O Fonds Afval- en Milieubedrijven en de gemeenten dragen bij. Invoering geschiedt na overeenstemming tussen werkgevers en werknemers in het bestuur van de Stichting Arbocatalogus Afvalbranche en na goedkeuring van Inspectie SZW.

“

De P90-norm
voldoet gewoon
niet meer.

”

WOUTER KOENDERMAN
(ACV GROEP)

De **nieuwe leidraad** neemt de **mechanische belasting**, die van **spieren, pezen, botten en gewrichten**, ook **mee**

hebben gemeten bij bedrijven die verschillende modaliteiten, zoals rolcontainers en citybins, op diverse manieren inzamelen.” Op basis van de metingen is een eerste concept

“

We gaan tijdens de pilot kijken of het model voldoet aan de verwachtingen.

”

ALBERT VAN VELDHUIZEN
(VAN GANSEWINKEL)

van de P90-leidraad opgesteld. De afvalsector toetst de voorlopige P90-leidraad nu in de dagelijkse praktijk. Zes bedrijven en organisaties – BAT, Twente Milieu, HMS, Van Gansewinkel, Gemeente Amsterdam en Avalex – hebben zich aangemeld voor een pilot van twee maanden. Tijdens die periode werken de beladers met de nieuwe P90-leidraad. Het onderzoeksbureau ondersteunt de planners met de nieuwe werkwijze. Peereboom: “Het kan zijn dat medewerkers na hun reguliere wijk nog een deel van hun werktijd ‘over’ hebben. Dan kunnen ze bijvoorbeeld ingezet worden in een wijk waar de beladers meer moeten inzamelen dan de maximale belasting hun toestaat. We vragen de planners ook te kijken naar indeling van

de wijken.” Er zijn grote en kleine wijken, sommige met veel lopen en zware zakken, andere juist met weinig lopen en lichte modaliteiten.

Onderbouwing van keuzes

Dat Van Gansewinkel meedoet aan de pilot is vanzelfsprekend, vindt *Albert van Veldhuizen*, manager Safety, Health, Environment, Quality (SHEQ). “We zijn alert op nieuwe ontwikkelingen in de branche en hebben eerder al met vhp human performance een vergelijkbare systematiek voor rolcontainers in het bedrijfsafval opgezet. Deze leidraad onderbouwt veel beter waarom we bepaalde keuzes maken. We gaan tijdens de pilot kijken of het model voldoet aan de verwachtingen. De verwachtingen zijn dat de leidraad

P90-norm en nieuwe leidraad

P90 staat voor percentiel 90. Deze norm geeft aan dat bij een gemiddelde groep beladers 90 procent van hen het werk kan uitvoeren tot zijn pensioen, dus zonder verhoogd risico op (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid. Net als veel andere normen is ook bij deze overigens nooit onderzocht of hij is gehaald.

Globaal gesteld gaat de nieuwe leidraad uit van:

- zeven soorten modaliteiten: 140 - 240 liter minicontainers, 550 - 1100 liter wijkcontainers, zakken restafval, zakken PMD (papier, metalen en drankenkartons), citybins, grof huishoudelijke afval en klein grof huishoudelijke afval;
- energetische (fysieke druk op hart, longen en energiesysteem) én mechanische belasting (belasting van spieren, pezen, botten en gewrichten). De P90-norm richtte zich enkel op de energetische belasting;
- een dagleidraad. Dit gaat om de beoogde belasting per dag volgens de leidraad;
- een geleidelijke correctie op de inzetbaarheid voor alle leeftijden (per jaar) en geslacht. De P90-norm ging uit van drie leeftijdscategorieën (jonger dan 30 jaar, 30 - 39 jaar, 40 jaar en ouder) met forse correcties;
- en een driejaarlijkse evaluatie, gevolgd door een correctie indien nodig.

“

Het onderzoek is *evidence based* opgezet, gebaseerd op wetenschappelijk verantwoorde metingen in de praktijk.

”

KEES PEERBOOM (VHP HUMAN PERFORMANCE)

veel beter aansluit op de werkelijke werklust zodat mensen fysiek niet overbelast raken.”

Bewustwording van belader

Volgens Koenderman ligt er ook een verantwoordelijkheid bij de werknemer. “Werkgevers hebben de plicht voor een evenwichtige werkverdeling te zorgen, maar werknemers moeten in de uitvoering een balans vinden. Voor mij houdt dat in dat beladers de tijd nemen

voor hun werk en zich niet haasten om vroeg klaar te zijn. Ook stoer gedrag, zoals twee bakken tegelijkertijd, heeft op termijn effect op de gezondheid. Hier valt nog winst te behalen. Het is belangrijk dat de leidraad daar oog voor heeft en dat we bij de invoering werken aan de bewustwording van de belader.”

Ook De Waal heeft wensen. Hij pleit sterk voor een planning zonder een te groot leeftijdsverschil tussen de beladers. “Anders kan het gebeuren dat de oudste belader

bij het bereiken van zijn maximale inzet naast de chauffeur moet gaan zitten. En dat de jongste in zijn eentje nog bijvoorbeeld 180 containers moet legen. Zo groot kan het verschil zijn.”

Meer informatie:

- [P90-norm](#)
- [Arbocatalogus Afvalbranche](#)

